

'PROTOKOM GODINA SMANJENA JE STIGMATIZACIJA BRANITELJA, POGOTOVO NAS OBOLJELIH OD PTSP-A'

Tekst i foto: MARIN HIŽAR

Strah, osjećaj užasa i bespomoćnost javljaju se svaki put kada osoba oboljela od posttraumatskog stresnog poremećaja ponovno proživljava događaj koji je godinama progoni. Radi se o odgođenom ili produljenom odgovoru na visoke razine stresa. Bilo koji traumatičan događaj može uzrokovati takve posljedice bilo kada. Najčešće se javlja kod ljudi koji su proživjeli rat, fizički napad ili prirodnu katastrofu. Za hrvatske branitelje radi se o skoro nezaobilaznoj posljedici njihova sudjelovanja u ratnim godinama 90-ih.

Tihomir Treščec jedan je od njih. Kao dobrovoljac služio je u vojsci od 1991. do 1994. godine. Pitanjem branitelja bavi se od kraja rata 1996. do danas - 28 godina. Kao ratni invalid, prolazio je brojne muke s kojima se suočavaju oni koji se bore za svoja prava. Bio je član raznih udruga, sudjelovao u formiranju novog Zakona o braniteljima, a trenutno obnaša funkciju predsjednika Zajednice Udruga hrvatskih branitelja liječenih od PTSP-a.

„Bio sam aktivan još kad sam se skinuo iz vojske. Nisam našao sebe u civilnom društvu. Najlakše mi je bilo družiti se s ljudima koji su bili tamo gdje sam ja bio, na ratištu. Bolje smo se razumjeli. S vremenom sam imao probleme vezane uz PTSP. Nakon vojske odmah

'U početku je vladalo mišljenje da ako ideš psihijatru, onda si lud. Bio si stigmatiziran i sramio si se. Danas su ljudi svjesniji toga da posttraumatski stresni poremećaj izazvan događajima u ratu nije sramota, već činjenica', kaže Tihomir Treščec

Tihomir Treščec, predsjednik Zajednice udruga hrvatskih branitelja liječenih od PTSP-a, govori kako pomažu ljudima koji ne znaju svoja prava te zašto nisu zadovoljni odnosom Grada Zagreba prema braniteljima

sam se zaposlio, ali sam uskoro otišao na bolovanje koje je trajalo pet godina. U ono vrijeme i zakon i društvo potencirali su sklop u glavi hrvatskog naroda da ako ideš psihijatru, onda si lud. Stigmatiziran si bio i samo te bilo sram“, priča o svom životu Tihomir Treščec na početku razgovora za Zagreb News.

Radom Treščeca i njegovih kolega prije nekoliko godina je postignuto to da se ukine rok za predaju zahtjeva za postajanjem ratnim invalidom na temelju bolesti. Nakon, po procjeni Treščeca, borbe od 25 godina, „postignuta je neka vrsta pobjede“. Nažalost, i nakon te pobjede Treščecova zajednica i da-

lje se mora boriti. Konačna pobjeda, ako se može govoriti o pobjedi, vjerojatno ne postoji.

„Nažalost, još uvijek se bavimo raznim problemima, uglavnom neinformiranim braniteljima. One koji nisu ostvarili status ratnog invalida upućujemo kamo moraju ići i kako cijeloj stvari moraju pristupiti. Papirologija je teška stvar oko koje mi pomazemo. Većinu svojih prava branitelji ne znaju. Ali, s vedrije strane, imamo i druženja kroz sportska okupljanja, vjerska hodočašća, radionice, tribine... Primjerice, dečki iz podružnice u Zagrebu aktivno se bave ronjenjem, što je zdravo i zanimljivo“, opisuje Treščec.

Svi članovi se međusobno pomažu i udruga pomaže svakom branitelju kojemu je potrebna pomoć i odlaze na liječenje. Destigmatizacijom PTSP-a i psihijatrijskog liječenja

sve više ljudi se otvara toj mogućnosti, što ima i direktan utjecaj na obiteljsko zdravlje. Pojava sekundarne traumatizacije, koja je zapravo prenošenje simptoma PTSP-a na obitelj oboljelog, bila je česta pojava u vrijeme kada bi se branitelji odbijali liječiti, no sada to nije često.

„Mislim da smo se mi polako rastopili u društvu. Ne iskačemo više vani, ali kada bismo sami odskočili vani, onda bi nas se opet stjeralo u kut. To je dobro. Svi smo se umorili od nekih stvari“, komentira Treščec pad stigmatizacije branitelja u društvu.

Branitelji žive sve zdravije, ali i dalje su ugrožena skupina. Životni vijek hrvatskog branitelja je, po riječima Treščeca, „jako nizak“. Unatrag desetak godina, statistički gledano, branitelj umire u

51. godini. Nije ni sada taj broj puno veći, možda većina umire u 53. godini. Mortalitet je visok pa je broj od 70.000 branitelja u gradu Zagrebu od prije nekoliko godina Treščecu sada „upitan“. No to je posljedica rata i zakon nije kriv za to.

„Na nacionalnoj razini Zakon o braniteljima se stalno nadograđuje. Baš nedavno su napravljene neke nadopune. Što se tiče Zagreba, situacija nije lijepa ni dobra. I za staru i za novu vlast Zagreba branitelji su bili teret, ništa drugo. Situacija nije

**GRAD ZAGREB
'Iza staru i za novu vlast branitelji su samo teret'**

dobra jer Grad nas slabo prati. Ne govorim protiv vlasti jer nisam politički opredijeljen, samo bih volio da su tolerantniji

prema svemu. Nije sve lijevo ili desno. Postoji sredina i nju se mora prepoznati. Ali ima i lijepih stvari. Našoj je Zajednici nedavno odobren projekt u sklopu EU natječaja „Zaželi - prevencija institucionalizacije, ukupnog iznosa od milijun i 350 tisuća eura“, zaključuje Tihomir Treščec.

